

Rapport 2006:86

Arkeologisk förundersökning

Byggnadslämningar i kvarteret Eolus Kv Eolus och Elddonet

RAÄ 153

Linköpings stad och kommun

Östergötlands län

Ann-Charlott Feldt

Ö S T E R G Ö T L A N D S   L Ä N S M U S E U M

K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

Byggnadslämningar i kvarteret Eolus

Innehåll

Sammanfattning	2
Områdesbeskrivning.	4
Syfte och metod	4
Resultat	5
Referenser	7
Tekniska uppgifter.	8

Ö S T E R G Ö T L A N D S   L Ä N S M U S E U M
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

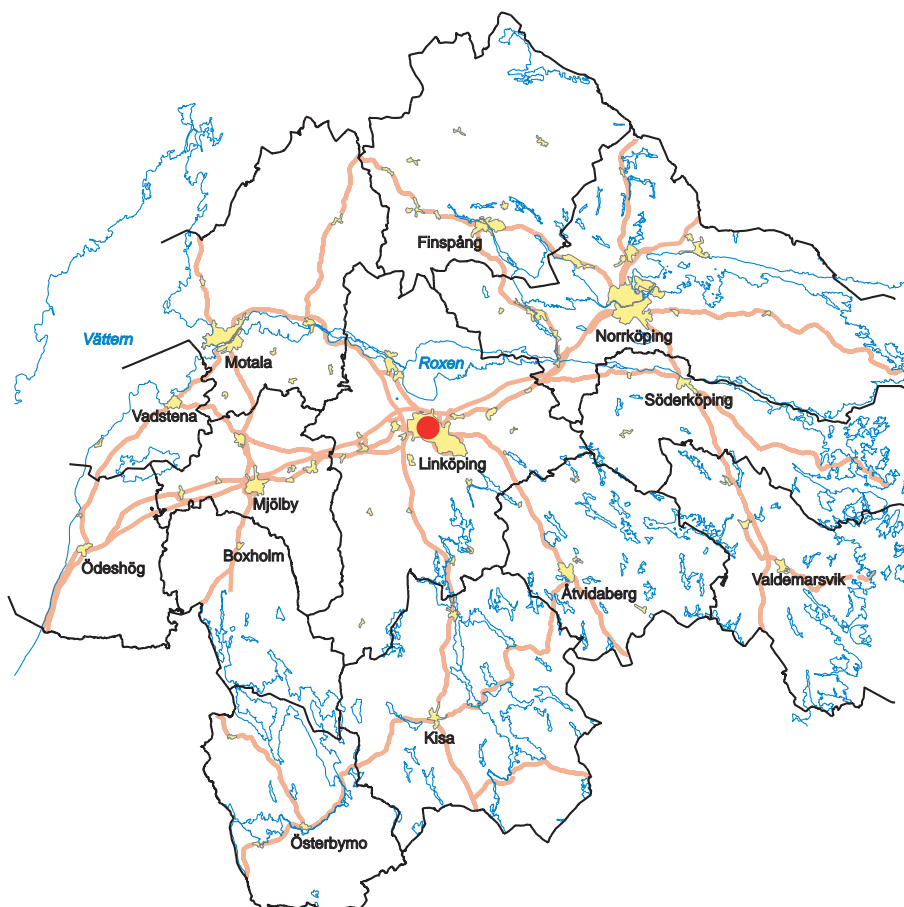
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
lansmuseum@lansmus.linkoping.se • www.linkoping.se/lansmuseum

Sammanfattning

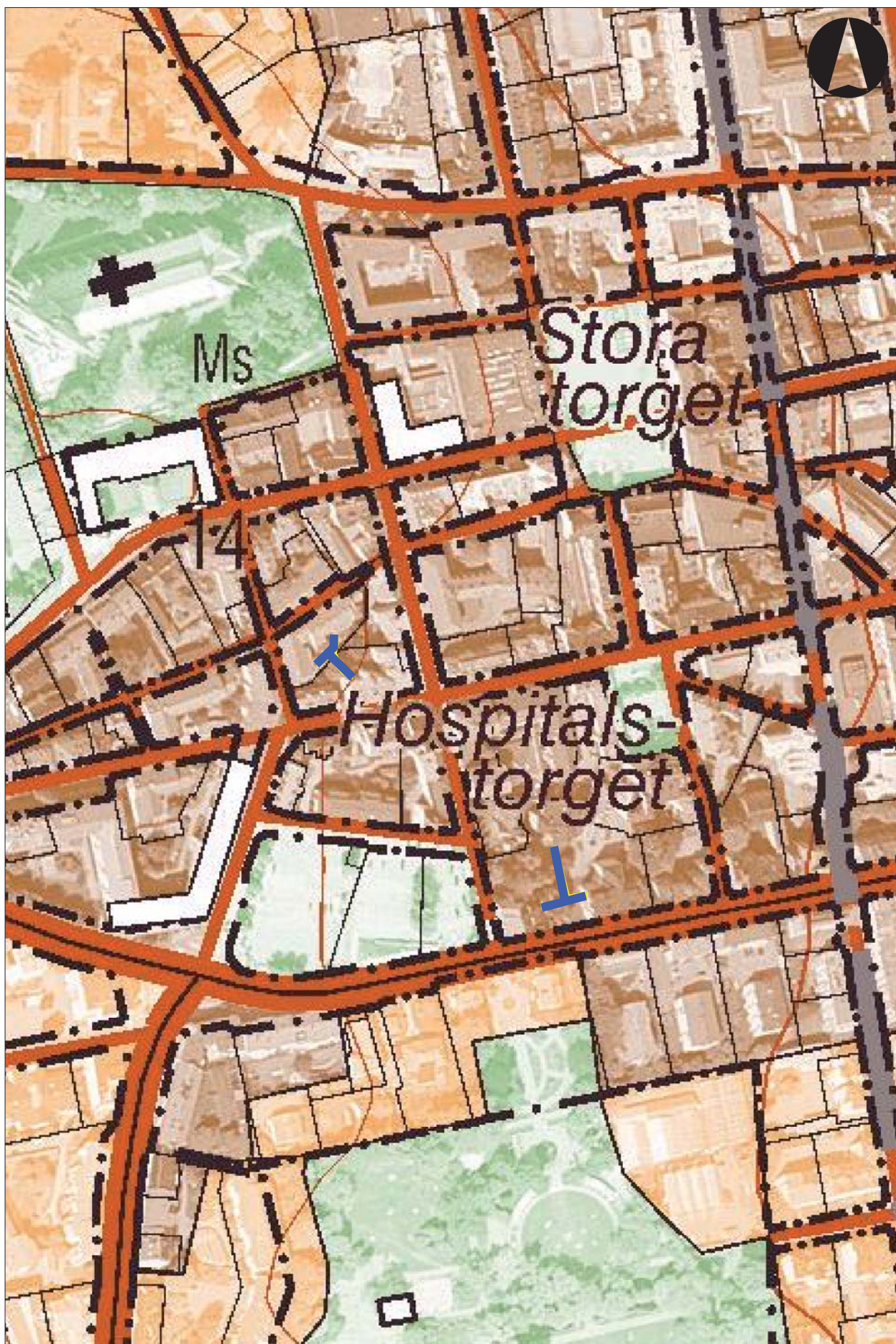
Under oktober 2006 genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll i samband med schaktning för bredband inom kvarteren Eolus och Elldonet i centrala Linköping. Större delen av schaktningen berörde endast matjord och sentida fyllnadsmassor.

På ett mindre parti i kvarteret Eolus framkom en stenläggning och en tegelmur ca 0,3 m under befintlig markyta. Lämningarna tolkades som rester av en byggnad. Inget daterande material påträffades i anslutning till konstruktionen. Lämningarna avlägsnades efter undersökning och dokumentation.

Ann-Charlott Feldt
antikvarie

Figur 2. Utsnitt ur Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1: 2500.

Områdesbeskrivning

De två områdena är båda belägna i den södra delen av Linköpings medeltida stadsområde, RAÄ 153. Båda ligger i kvarter där endast ett fåtal arkeologiska undersökningar utförts, varav ingen under de senaste två decennierna.

I den norra delen av kvarteret Eolus har flera mindre undersökningar genomförts. Där finns än idag ett medeltida stenhus beläget utmed Storgatan. Även en stenkällare strax sydöst om stenhuset har dokumenterats (Tagesson 2002). Vid VA-schaktningar i kvarterets norra del har dessutom brandlager, träkonstruktioner och stenläggningar undersökts (Claréus m fl 1996). Inför uppförandet av den nuvarande bebyggelsen i bl a kvarteret Eolus genomfördes arkeologiska undersökningar där schakt grävdes i kvarterets norra del. Inga schakt tycks ha berört de södra delarna av kvarteret.

I samband med en undersökning som utfördes 1980 i kvarteret Eolus 5B, i den sydvästra delen av kvarteret, påträffades byggnader äldre än stadsbranden 1700. Dessa hade en avvikande orientering jämfört med dagens bebyggelse (Tagesson 2002). Även det ovan nämnda stenhusets orientering avviker från Storgatans och den omgivande bebyggelsens orientering.

Kvarteret Elddonet ligger inom det område där man kan förvänta sig att påträffa lämningar som kan

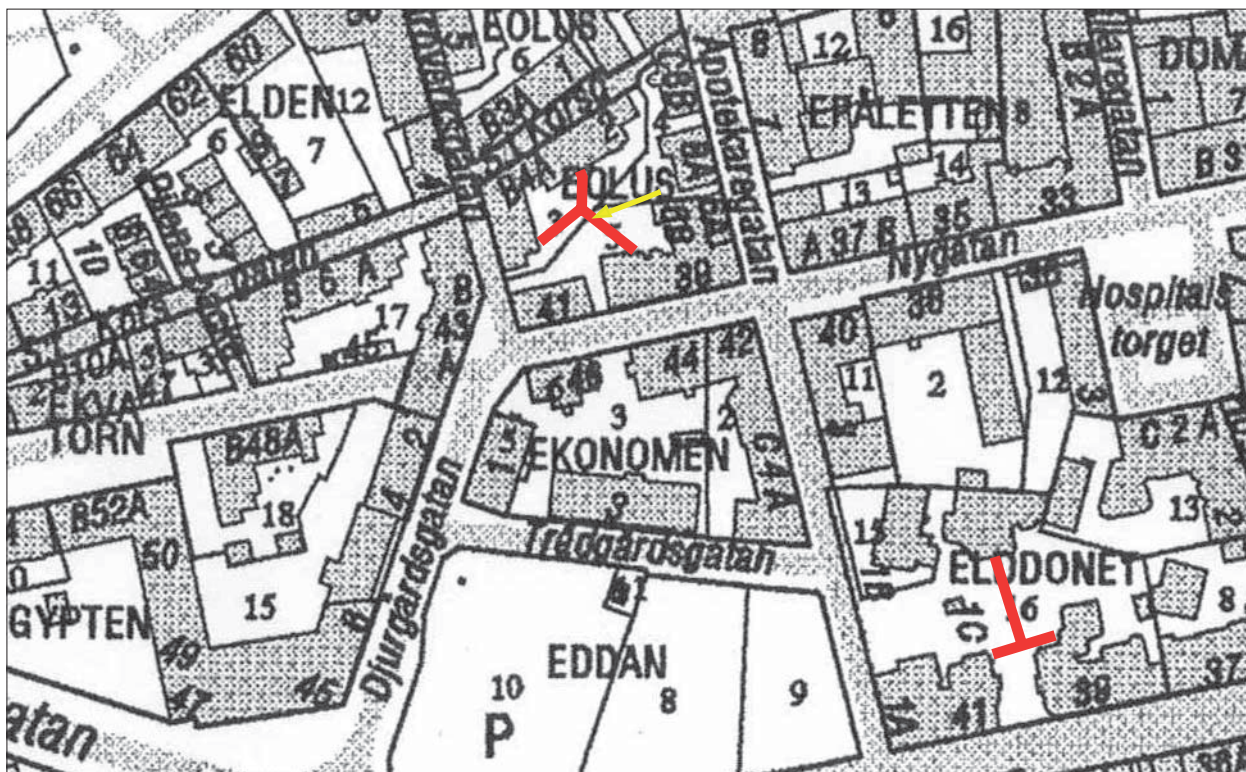
kopplas till Linköpings medeltida franciskankonvent. Efter reformationen kom området att nyttjas av stadens hospital. På 1970-talet revs en stenbyggnad i kv Elddonet 16, strax öster om det här aktuella schaktet (a a).

I kvarterets norra delar och i Nygatan har gravar påträffats. Dessa kan sannolikt kopplas både till franciskankonventet och hospitalet. Dessutom har en förmodad keramikverkstad undersökts i kvarterets norra del. Vid Hospitalstorget har även byggnadslämningar tolkade som ett kapell eller möjligen franciskankonventets kapitelsal undersökts (a a).

Kulturlager och byggnadslämningar har påträffats strax väster därom i kvarteret Ekonomen 5. Vid schaktning för dränering runt byggnaden påträffades partier med feta kulturlager bl a innehållande rester av träkonstruktioner och flera spår efter diken eller gropar. Undergrunden framkom ca 0,8 m under dagens gatunivå (Feldt 2005).

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var i första hand att, där så var möjligt, se till att arbetet berörde fast fornlämning i så liten omfattning som möjligt. Om fast fornlämning framkom skulle den dokumenteras avseende karaktär och omfattning, samt om möjligt dateras.

Figur 3. Utsnitt ur Adresskartan med schaktöversikt över de aktuella schaktsträckningarna med platsen för den påträffade konstruktionen i kv Eolus markerad. Skala 1:2 000

Figur 4. Schaktet sett från söder. Foto Ann-Charlott Feldt, ÖLM.

Figur 5. Stenläggningen och tegelmuren sedda från sydväst. Foto Ann-Charlott Feldt, ÖLM.

Den arkeologiska förundersökningen utfördes i form av en antikvarisk kontroll i samband med schaktningarna. Fast fornlämning som påträffades undersöktes och dokumenterades på planritning och genom foto-grafering. På de delar av schaktsträckningarna som endast uppvisade störningar, bärlager och orörd mark upprättades inga ritningar.

Sammanlagt uppgick ledningssträckan till ca 78 löpmeter fördelat på 32 m i kv Eolus och 46 m i kv Elddonet. Schaktdjupet var 0,4-0,5 m och schaktens bredd ca 0,5 m. Inga föremål togs tillvara. Dokumentationsmaterialet i form av ritningar och foton förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Resultat

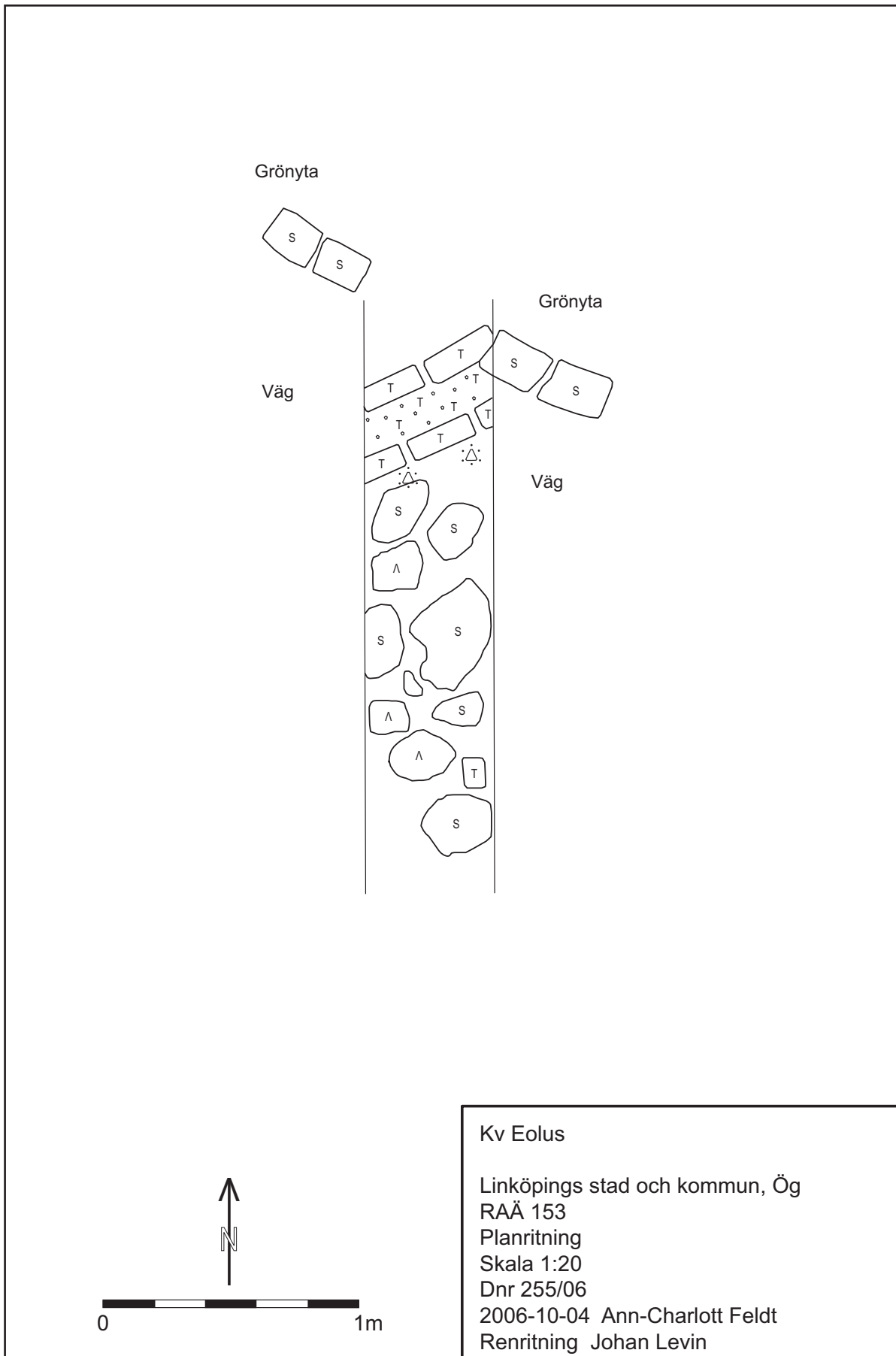
Större delen av schaktet i kv Eolus, som grävdes ner till ca 0,4 m djup, berörde endast sentida fyllnadsmassor i form av bärlager och matjord. På ett mindre parti längs sträckningen framkom en stenläggning och en tegelmur ca 0,3 m under befintlig markyta.

Stenläggningen bestod av flata, 0,1-0,4 m stora ste-

nar. Både kalk- och gråstenar ingick i stenläggningen liksom enstaka bitar av tegelstenar. Muren utgjordes av två parallella rader med kantställda tegelstenar lagda i kalkbruk. Fyllningen mellan de båda tegelraderna bestod av tegel och kalkbruksblandad grus.

Lämningarna tolkades som rester av en byggnad med tegelvägg och stenlagt golv. Inget daterande material påträffades i anslutning till konstruktionen. Kalkbruket var allt för urlakat och upplöst för att kunna tas tillvara och jämföras med länsmuseets referenssamling för murbruk. Lämningarna avlägsnades efter undersökning och dokumentation.

Schaktet i kv Elddonet, som grävdes ner till ca 0,4 m djup, berörde endast sentida fyllnadsmassor i form av bärlager och matjord.

Kv Eolus

Linköpings stad och kommun, Ög

RAÄ 153

Planritning

Skala 1:20

Dnr 255/06

2006-10-04 Ann-Charlott Feldt

Renritning Johan Levin

Figur 6. Planritning över den påträffade konstruktionen i kv Eolus.

Referenser

- Claréus C, Egebäck P-E, Sten S & Syse B. 1996. "E-kvarteren". *Kv Egypten m fl Linköping, Östergötland*. Rapport Riksantikvarieämbetet UV Uppsala
- Feldt A-C. 2005. *Dränering i kv Ekonomen. Arkeologisk förundersökning. Nygatan och kv Ekonomen 5, Linköping*. Rapport 2004:71. Östergötlands länsmuseum
- Granath Y & Tagesson G. 2005. *På väg mot Galgen II – bebyggelse och odling i stadens utkant. Kv Eddan, Linköping*. Rapport 2005:8, Riksantikvarieämbetet UV Öst
- Tagesson G. 2002. *Biskop och Stad – aspekter av urbanisering och sociala rum i medeltidens Linköping*. Lund Studies in Medieval Archaeology 30. Stockholm

Tekniska uppgifter

Område	Kv Eolus och Elldonet
Stad	Linköping
Kommun	Linköping
Län	Östergötland
Landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 153
Ekonomiska kartans blad	085 57 (8F 5h LINKÖPING)
Koordinater	X6476164-6476302 Y1489121-1489302
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Höjdsystem	Lokalt
Typ av ärende	Arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll
Länsstyrelsens dnr	431-10916-06
Länsstyrelsens beslut	2006-08-25
Länsstyrelsens handläggare	Annika Helander
Länsmuseets dnr	255/06
Länsmuseets kontonummer	530495
Uppdragsgivare	Bygg och Miljö Produktion i Linköping AB
Kostnadsansvarig	Bygg och Miljö Produktion i Linköping AB
Fältarbetsledare	Ann-Charlott Feldt
Personal	Viktoria Björkhager
Fältarbetstid	2006-10-02 – 2006-10-04
Totalt sträcka	Ca 78 löpmeter
Fynd	Nej
Foto	Digitala bilder
Analyser	Nej
Grafik	Johan Levin
Renritning	Johan Levin
Grafisk form	Johan Levin
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2006:86 © Östergötlands länsmuseum

Under oktober 2006 genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll i samband med schaktning för bredband inom kvarteren Eolus och Elldonet i centrala Linköping. Större delen av schaktningen berörde endast matjord och sentida fyllnadsmassor. På ett mindre parti i kvarteret Eolus framkom en stenläggning och en tegelmur ca 0,3 m under befintlig markyta. Lämningarna tolkades som rester av en byggnad.